Год. IV. Варна, 24 май 1927 год. Цена 2 лева Брой 4

ВАРНЕНСКИ ВЕСТНИКЪ НА ВЕСТНИЦИТѢ

Органъ на Дружеството на журналиститѣ — Варна

Урежда редакционенъ комитетъ

= КИНО ПАЛАСЪ =

Днесъ възхитително прелестния филмъ, най-хубавото творение на очарователния красавецъ

Рудолфъ Валентино

Синътъ на Шейха

Вълшебна красота! Великолепни картини и пейсажи! Необикновенна наслада!

Дневни 3, 4½ и 6 ч., вечерни 8½ и 10 ч. Цени намалени.

Срѣда 1 Юний, откриване на Лѣтния Кино Паласъ.

Текстилъ

Акц. Д-во за памучно тъкачество - Варна

Капиталъ 15,000,000

НА НАЙ-ИЗНОСНИ ЦЕНИ

предлага:

ПЛАТНА български белѣни и небѣлени. Оксфорди и Материи всички видове.

Производство на собственитѣ му тъкачни фабрики въ Варна

Телефонъ 332 и 170. За тел. „Текстилъ"

Магазинъ Солунъ

на

К. Рисковски & Т. Илиевъ

Манифактура, галантерия, английски прежди и хасета, химически бои, таблени кревати, домашни тъкани платна и др.

На конкурентни цени.

Матей Недковъ - Варна

УЛ. „ПРЕСЛАВСКА"

Складъ на анилинови бои и прежди

Атанасъ Широковъ — Варна

Комисионна, експедиция, представителство.

Телефонъ № 264.

Свещ. К. Кожухаровъ

Светитѣ братя

Когато единъ народъ изпадне въ неволя и скръбь, длъженъ е да подири за себе си опора въ своето минало и да се поучи отъ дѣлата на своитѣ велики синове. Въ дни на униние и нравствена безпжтица, погледътъ трѣбва да бжде обърнатъ назадъ, къмъ ония времена, когато надъ родни поля и долини е грѣяло ясното слънце на тържествующъ день — день на духовна мощь нравствена просвета и високо национално съзнание.

Нашиятъ народъ не единъ пжть е изпадалъ въ тежки беди. Достигалъ до завидно благоденствие, той често пжти е вкусвалъ отъ горчивата чаша на страданията и е изпадалъ въ страшни бедствия. Мжката по изгубено величие и разбити идеали го е хвърляла много пжти въ ужасно отчаяние, неспокоенъ държавенъ и политически животъ и въ крайно разрушителна безпжтица.

И днесъ България преживява тежъкъ моралень, икономически и държавенъ кризисъ. Ведрото нѣкога българско небе е покрито съ тъмни и мрачни облаци. Ужасна тъмнина цари. Народната душа е люто наранена. Погледътъ ни блуждае и въ сѣнкитѣ на своитѣ собствени миражи ние търсимъ отрада и спасение.

Но, както въ миналото, така и днесъ, българскиятъ народъ ще трѣбва да хвърли погледъ назадъ, къмъ днитѣ на своето величие и тамъ, а не другаде, да търси спасителната свѣтлина, която ще разпръсне непоносимия вече мракъ и ще го обнадежди за по щастлива бжднина.

Въ отдалеченото отъ насъ минало, близо преди единадесеть и половина вѣка, надъ родната земя сж грѣели две велики свѣтила, гордость за България и цѣлия славянски родъ, мощната светлана на които и днесъ може да бжде наша упора и надежда. Св. Св. Братя Кирилъ и Методий, чиято паметь тъй тържествено чествуваме, винаги сж били и ще бждатъ наша гордость, но и наши спасители.

И затова, погледа на всички българи ще трѣбва да бжде устременъ къмъ тѣхнитѣ свѣтли образи и къмъ дѣлата, що ни завещаха въ наследие за миренъ, културенъ, национално обособенъ държавенъ и политически животъ. Защото тѣхното велико дѣло запази нѣкога народа ни отъ претопяване и отъ явно загинване. Тѣхната книге, запазена само въ затънтенитѣ крайща и въ уединенитѣ монастирски келии на поробеното отечество, блѣщукаше и свѣтеше презъ време на робския мракъ, а въ епохата на възраждането, роди новобългарската книжнина. Тѣхната лжчезарна паметь пъкъ, презъ сжщата тая епоха, събуди заспалата национална съвесть и ускори прогреса на духовното и политическо освобождение.

И днесъ, когато нашитѣ народни идеали сж разбитѣ; когато Македония — родината на Св. Св. Братя, огнище на нашето възраждене — се намира подъ чужда власть; когато българскиятъ народъ превива своитѣ колѣне подъ непоносимия товаръ на икономическа немощь; когато народната душа е хвърлена въ отчаяние и политическа безпжтица; когато леденъ мразъ е сковалъ пламтящето нѣкога българско сърдце, спомена за великитѣ братя Кирила и Методия трѣбва да ни обнадежди за по-свѣтло народно бждаще. Тѣхнитѣ свѣтли ликове, като че ли днесъ по-вече отъ всѣки другъ пжть, ще трѣбва по-ярко да блестятъ предъ духовния ни погледъ, по-силно да ободрятъ нашитѣ хладни сърдца, по мощно да окрилятъ нашия духъ, та да възпламенятъ въ насъ свещения огънь на любовь къмъ целокупната родина.

Български народе!

Вижъ децата си съ каква радость и душевна чистота празднуватъ паметьта на св. св. Братя. Стегни се и подигни своето чело. Вижъ и помни, че заради невинностьта, хвалебнитѣ пѣсни и нравствената чистота на твоитѣ скжпи рожби, св. св. равноапостоли не сж и нѣма да вдигнатъ своята крепка дѣсница отъ децата на България. Ела днесъ да се приобщимъ съ тия ангелски души, да си спомнимъ рода и племето, да се издигнемъ надъ земнитѣ страсти и увлечения, да пробудимъ въ себе си чувството на родолюбие и национално съзнание.

Помни и не забравяй, че унижена и измжчена България може да се възроди и възстанови въ своитѣ естествени граници само чрезъ дѣлото на св. св. Братя, чиито дѣлъ въ славянската сграда никоя ржка не може да отнеме безъ рискъ да докара разстройства въ общото тѣло.

България ще живѣе, щомъ се сплотятъ въ насъ идеалитѣ които ни завещаха св. св. Братя Кирилъ и Методий.

ХОТЕЛЪ „МУСАЛА"

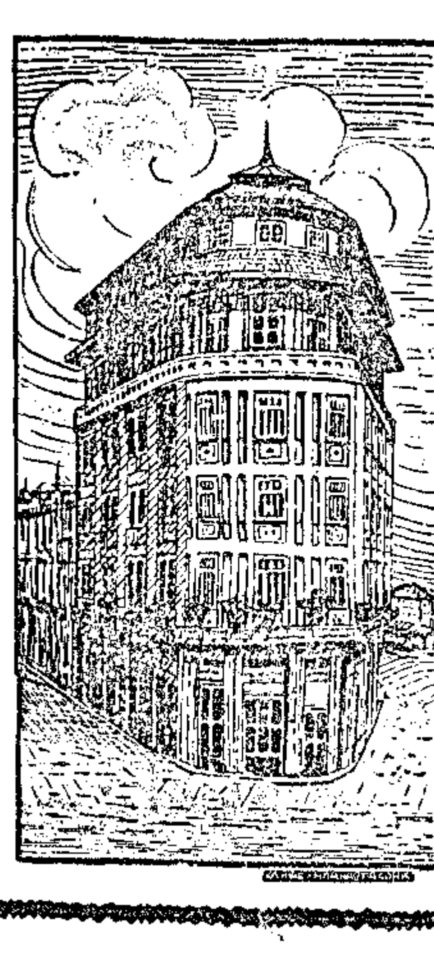

на

Методи Ст. Гандевъ

ВАРНА

Е най-луксозния и строго фамилярень хотелъ въ Варна. Снабденъ съ парно отопление, асансьоръ, всѣка стая топла и студена вода, баня и пр.

Нова монументална постройка, съ съвсѣмъ нови и луксозни мебели. Най-близо до Морската градина, въ срѣдата на града — площадь „Мусала". Построенъ на най-високата часть на града отъ който се виждатъ: морето, пристанището, езерото, Евксиноградъ, цѣлия градъ и хубавитѣ околности край града.

ЦЕНИ УМЕРЕНИ.

Приематъ се пасажери съ цѣлъ пансионъ най-много на човѣкъ

150 лв. дневно 50 лв.

ОТЪ СЪДЪРЖАТЕЛЯ.

Наводнението въ Съед.-Щати.

Ню-Йоркъ, 23. Следъ известно прекжсване, падкаха наново проливни дъждове и приижданието на Мисисипи заплашва сега една отъ най-богатитѣ части на южна Луизиана, кждето сж съсредоточени плантацнитѣ съ захарна тръстика. Водитѣ на рѣката пробиха на нѣколко мѣста преградитѣ, и въ нѣколко часа наводниха едно грамадно пространство отъ близо 400 хиляди декара. Повече отъ 20 хиляди души напустнаха жилищата си и избѣгаха въ две градчета, разположени на височини.

Всички закони, правилници само у Георги Н. Георгиевъ — Варна улица Шуменска 16.

Магазина на г. Абенцалъ се премества тия дни на ул. Ц. Борисъ № 8.

Печатница „Единство"

Последни новини

Националенъ кабинетъ

София, 23. Вчера въ речьта си Ал. Малиновъ надигна позуцита за националенъ кабинетъ, който да разрешава голѣмитѣ въпроси отъ вжтрешенъ характеръ. Хр. Стаtевъ въ събранието на сговора сжщо повдигна тоя въпросъ.

Изглежда, че е назрѣла мисъльта за образуване на единъ новъ кабинетъ, независимъ отъ партийнитѣ течения, кабинетъ, който да представлява цѣлата нация, та да може да се дойде до едно облекчение на вжтрешното и външно положение на България.

Въздушнитѣ съобщ ние.

София, 23. Вчера пристигна въ София единъ германски аеропланъ система „Юнкерсъ", шестмѣстенъ, идящъ отъ Ангора презъ Цариградъ. Отътукъ той ще замине за Берлинъ. Аеропланътъ се отби въ аеродрума Божурище, за да се снабди съ бензинъ. Той е отъ сжщото дружество, което устройва въздушнитѣ съобщения въ България и ще свърже нашата страна съ международнитѣ въздушни линии.

Поменатиятъ аеропланъ пжтува съ цель да прави проучвания.

Земетресение

София, 23. Презъ нощьта на 23 т. м. въ 0·44 ч. сеизмографътъ на Софийската метериологическа станция е записалъ началото на голѣмо земетресение съ огнище около 7.400 км. отъ София.

Предполага се, че земетресението е станало въ Япония.

Опустошителна градушка

София, 23. Въ гр. Радомиръ и околноститѣ му въ сжбота е падналъ незапомненъ градъ.

Нѣкои зърна сж били голѣми колкото яйца. Керемидитѣ и прозорцитѣ на много кжщи сж били изпотрошени. Посевитѣ въ цѣлата околность сж били унищожени.

Англия и С.С.С.Р.

Парижъ, 22. Съобщаватъ отъ Лондонъ: Официалнитѣ среди заявяватъ, че правителството не било взело още решение относно становището си къмъ съветитѣ.

Споредъ в. „Изнингъ Стандаръ" Чемберлейнъ смѣта, че едно скжсване съ съветитѣ е неизбѣжно, дори желателно тъй като болшинството отъ министритѣ сж привърженици на скжсването.

Правителството щѣло да вземе решение въ понедѣлникъ или вторникъ.

Бандата на Тумангелови

София, 23. Въ Пирдопско се появила една разбойническа банда отъ 5 души, измежду които нѣкои пострадали селяни познали двамата братя Тумангелови.

Бандата е била забелѣзана въ мѣстностьта Дебели ржтъ. Изпратена е потера за преследването й.

Офанзивата на Чанъ-Кай Шекъ.

Парижъ, 22. Съобщаватъ отъ Шанхай:

Води се къмъ Сучеу офанзива, която има за близка цель съединението на всички южни сили подъ водителството на Чанъ-Кай-Шекъ за настжпление срещу северянцитѣ.

София, 23. Абитуриентитѣ отъ гимназиитѣ ще бждатъ разпуснати на 25 того.

Прелетяването

на Атлантическия океанъ. Новиятъ успѣхъ на човѣшкия гений.

Парижъ, 22. Американскиятъ авиаторъ Шарлъ Линдсбергъ пристигна снощи въ 10 ч. 22 м. въ Бурже следъ като е преминалъ Атлантическиятъ океанъ за 33 ч. 30 мин. съ срѣдна бързина 179 клм. въ часъ.

Тази новина бѣ посрещната съ голѣмъ ентусиазъмъ. Председательтъ на френската република изпрати поздравителна телеграма до председателя на Съединенитѣ Щати.

Брианъ помоли френския посланикъ въ Вашингтонъ да поднесе поздравленията му на американското правителство.

Тържествено посрещане

Парижъ, 22. Повече отъ 150 хиляди души чакаха слизането на Линдсбергъ. Следъ кацването на аероплана хиляди въодушевени лица скжсаха полицейския кордонъ, строшиха оградата на аеродрума и се втурнаха да акламиратъ авиатора.

Изтощенъ отъ умората на единъ полетъ отъ 6,000 км., авиаторътъ следъ възторжени викове и пѣсни, носенъ на ржце, се отправи къмъ бюрото на аеродрума дето бѣ поздравенъ отъ членоветѣ на френското правителство и отъ американския представитель. Следъ това той напустна тайно Бурже и замина за Парижъ.

Поздравитѣ на Мусолини

Римъ, 22. Веднага следъ като се научи за пристигането на Линдсбергъ въ Парижъ, Мусолини изпрати една възторжена поздравителна телеграма на американския посланикъ.

Линдсбергъ и г-жа Нунгесеръ.

Парижъ, 22. Днесъ сл. об. американскиятъ авиаторъ Линдсбергъ бѣше посетенъ отъ майката на изчезналия авиаторъ Нунгесеръ.

Линдсбергъ заяви, че той смѣталъ най-напредъ да се откаже отъ полета, поради снѣжната буря.

Споредъ него тази буря е причината за загиването на Нунгесеръ и Коли.

Апаратътъ на Линдсбергъ е билъ 250 кон. сили. Линдсбергъ е пжтувалъ самъ, взелъ си билъ храна за 3 дни, а сжщо така една малка каучукова лодка въ случай че бжде принуденъ да слезе въ океана, както и една маска за изкуствено дишане при голѣма височина.

Когато тръгналъ отъ Ню Йоркъ той билъ придружаванъ на известно разстояние отъ 5 аероплана По пжтя му презъ океана сж били поставени постове отъ параходи.

Паднали снѣгове.

София 23. Радиотелеграфнитѣ съобщения гласятъ, че тази сутринь е валѣлъ продължителенъ снѣгъ въ Сентисъ (Швейцария), дѣто температурата е била — 7° и въ планинитѣ Шварцвалдъ (Германия), дето температурата е била — 2°.

Варнен. градоначалство е снабдено съ самостоятелна телефонна централа, включваща 50 телефонни постове, разпредѣлени по всички полиц. участъци, домове на полицаи и по по-главнитѣ постове. Централата още не е окончателно готова и за сега функционира частично. Следователно, за напредъ гражданитѣ, които ще говорятъ по телефона съ нѣкой у-къ, трѣбва да искатъ централа градоначалство.

Хроника

Днесъ, деньтъ на светитѣ равноапостоли Кирилъ и Методий, ще се отпразнува въ града ни съ подобающа тържественость. Къмъ 9 и пол. ч. пр. пл. въ катедралата ще се отслужи молебенъ и на площада предъ паметника ще се държатъ речи, следъ което ще се образува шествие по бул. М. Луиза, бул. Сливница, Морската градина до паметника „Отецъ Паисий" въ алеята на Възраждането. Къмъ 11 и пол. ч. ще стане откриване и освещаване на паметника. Въ шествието ще участвува духовенството, учащата се младежь, родолюбивитѣ и спортни организации и пр. и гражданството. Следъ 4 часа сл. пл. военнитѣ и ученическитѣ музики ще свирятъ въ морската градина, а вечерьта ще има факелно шествие отъ ученицитѣ при мжжката, търговската и руската гимназии и студентитѣ отъ търг. академия.

Рекламното табло и албумъ за курортна Варна ще се отпечата въ държавната печатница, на луксозна хартия, клишета и пр. Пом. кмета г. Нейковъ, който бѣ отишелъ въ София специално по тоя въпросъ е уредилъ и разпространението на това табло което ще се разпрати освенъ въ цѣлата страна, но и въ странство.

Музикалнит[ѣ] ... за д... гражданств... града ни тази ... да че ще бж... Освенъ многото първ[и] музикални сили, и опер[ата] изявила желание да дой[де съ] цѣлия си съставъ — 150 оркестъръ, балетъ и др.

Изложба на българскит[ѣ про]изведения отъ 22 до 26 ... т. г. ще бжде устроена ... германското д-во въ Мюнхенъ. Изложбата ще бжде предадена къмъ Баварското занаятчийско сдружение, което ще устройва всѣка година и др. подобни изложба на български произведения.

Въ последно време закона за упражнение занаятитѣ се прилага най-строго.. Вс[ички] занаят. работилници на к[оито] стопанитѣ имъ нѣматъ м[ай]сторско свидетелство, се закриватъ. Така, завчера сж закрити съ министерско постановление 6 машиноплетачни работилници въ Е. Джумая и 2 други такива въ Девня.

Конгреса на Съюза журналиститѣ въ България т. г. ще се състои въ града ни презъ м. августъ.

Дружеството на журналиститѣ въ града ни претърпя тежка загуба съ смъртьта на своя преданъ членъ Христо Стойковъ, който бѣ сжщевременно и председатель на журналистическия сждъ и членъ въ висшия съветъ на съюза на журналиститѣ въ България.

Днесъ се открива бюста на От. Паисий поставенъ по „Алеята на възраждането", Тази алея би трѣбвало да дава представа за събитието, което символизира. Паисий би трѣбвало да стои въ началото на алеята, както деецътъ е първия въ редицата ратници на възраждането ни. Защо е направена тази несъобразителность и бюста е поставенъ на сегашното мѣсто?

Пристанището ни. презъ последнитѣ три дни, не е било посетено отъ никакви параходи. Отъ предназначенитѣ за износъ храни повечето сж изнесени и сега въ пристанището и търговската пияца цари пъленъ застой. Вносната ни търговия е сжщо слаба, тъй като се внасятъ само стоки за задоволяване мѣстнитѣ нужди. За днесъ се очакватъ да пристигнатъ параходитѣ „Анри Фресине" и „Жакъ Фресине" — французки.

Д. Димитровъ.

Българската книга

Кирилъ и Методий поставиха началото на Българската книга. До кжде я доведохме ние? Ето въпросътъ, който напира неволно предъ насъ на днешния светълъ праздникъ. Днесъ твърде много се пише и говори за печалната участь на книгата; днесъ всѣки единъ нѣйнъ приятель търси средства, за да ѝ помогне.

Наистина днесъ книгата преживява голѣма криза, нѣкои издатели пропадатъ единъ следъ други; участьта на всички нейни служители е печална. Д. В. Манчовъ, Еф. п. Христовъ, Лесичковъ, Бакаловъ, Цвѣтъ, Животъ, Слънце, С. Тодоровъ, Ал. Паскалевъ и редица други издатели, които извършиха подвизи въ полето на българската книжнина, днесъ изнемогватъ и може би проклинатъ деня, въ който сж се заловили съ издателство. Какво очаква останалитѣ издателства — това сжщо не е мжчно да се предвиди. Като че ли българската книга е нѣкакъвъ прокобенъ предметъ — който се залови за нея не го очаква нищо добро.

Положението на издателитѣ се отразява напълно еднакво и върху това на книжари и книжовници.

Българскиятъ писатель — и наученъ и художественъ — изнемогва. Отъ своето изкуство той не само че не може да живѣе, но, за да го издържа, е принуденъ да кжса отъ препечеления съ други усилия залъкъ и да се обременява съ хиляди дългове. Почти всички наши писатели сж професори, учители, чиновници. Цѣлъ день заняти съ своята служебна работа, за писателската дейность, тѣ сж принудени да кжсатъ отъ своя сънь и почивка. За удобства и за пособия, тукъ и дума не може да става. И ако въпреки това тѣ успѣватъ да ни дадатъ нѣщо цѣлостно и свързано, това е повече отъ подвигъ. Преводачитѣ ни работятъ при още по-лоши условия.

Но когато писательтъ при[...] книга, предъ [...] ще по-голѣми [...] датели нѣма; [...]ятъ такива, [...] трѣбва да се подложи на хиляди унижения и отстжпки. А най-често принуденъ е да прави заеми и задължения и да стане поне[...] издатель. Но, какъ да пласира издаденото? Сега нови натезания и грижи. Години минаватъ до като успѣе да събере поне за да посрещне направенитѣ задължения. Постигне ли това, пакъ е щастливъ. Не успѣе ли, ще има да проклина деня на своето писателство и издателство.

На какво се дължи тази участь на българската книга? [Мно]зина винятъ за това са[ми]я писатель. Той билъ отчжденъ отъ народа, билъ слабъ и несржченъ, творенията му не отговаряли на вкуса и изискванията на четеца. Но нима е по-добра участьта на преводитѣ на най-добритѣ творения на европейската научна и художествена мисъль? Явно е, че тукъ качеството не е меродавно. Най-сетне това качество се създава постепенно, и писателското изкуство расте и крепне съ години: развива се подъ влиянието на условията и обстановката. Где сж условията за правилния развой на нашето писачество? Наистина, нѣкои отъ нашитѣ писатели се назначаватъ на синекурни длъжности, нѣкои се припиратъ, командироватъ се и пр. Но нима задушливия въздухъ на държавното покровителство не е по-убийственъ отъ недояжданото?

Ние сме народъ малъкъ, полуграмотенъ. На какво количество четци разчита българската книга? Обикновения тиражъ на книгата у насъ е отъ 1000 до 5000. До като се продадатъ тия книги, обаче, минаватъ години.

Тия читатели сж пръснати изъ села и паланки. Где е организираната книжарска мрежа, за да имъ я поднесе? Ето „Курнеръ" взима вес-цитѣ отъ редакцитѣ и ги поднася веднага на читателитѣ чрезъ своитѣ агенции, будки и продавачи. Нима може книгата безъ никаква мрежа да стигне своевременно и успѣшно до четеца? Предъ менъ е каталога на Maison du Livre Français — Société Centrale des Editeurs et des Librairies Françaises, Paris [...] грамаденъ институтъ съ десятки отдѣления и хиляденъ персоналъ — всичко това има едно единствено назначение: да вземе книгата отъ автора или издателя и да я поднесе веднага на пръснатитѣ изъ цѣла Франция читатели. Колко би опреснило това нашия скроменъ пазаръ, какво съдействие би дало то на нашата бедна книжнина!

За всички занаятчийски и индустриални произведения се устройватъ панаири и изложби. Тѣхната цель е да запознаятъ консуматоритѣ съ онова, което се произвежда въ страната. И разбира се, не само да ги запознаятъ, но и да ги спечелятъ като консуматори. Нима книгата не се нуждае отъ подобни панаири и изложби?

Положението на книгата у насъ се влошава, обаче, и поради друго едно обстоятелство. Ежедневния животъ става все по-интенсивенъ и по-интенсивенъ, хората се увличатъ отъ него — живѣятъ въ него и се държатъ въ курса на всички негови гънки и перипетии. Периодическия печатъ — рожба на това обстоятелство расте и залива бѣдния български книженъ пазаръ. Деветь десети отъ определенитѣ за четене средства, време и енергия на българския читатель се поглъщатъ отъ ежедневната преса. И тя расте, расте непрекжснато, расте за смѣтка на книгата. Първиятъ ни ежедневникъ—в. Дневникъ—започна да излиза презъ 1903 г. Днесъ вече числото на ежедневницитѣ е значително, непрекъснато расте числото и на периодичнитѣ списания и вестници. При това тѣхния тиражъ завладѣва все по-широки и по-широки области. Ние вече имаме списания съ по 2. 3 и 4000 редовни абонати, а вестници съ 15, 20, па и 42000 тиражъ. Това грамадно количество книжнина трѣбва ежедневно да се гълта отъ българския читатель. Може ли да му остане възможность и време, за да се залови и за книгата? И понеже тя не е ежедневна, понеже не му се подиася нито натрапва, тя винаги остава на заденъ планъ, изнемогва и умира. И ако на време не се сепнатъ приятелитѣ на книгата и не ѝ дойдатъ на помощь, скоро ще бждатъ поканени да ѝ поднесатъ „последное цѣлование".

Въ деньтъ на първитѣ български книжарници ние обръщаме вниманието на своитѣ читатели върху участьта на българската книга. Паметьта Кирила и Методия поставя предъ насъ единъ свещенъ заветъ: книгата, която създадоха светитѣ братя, изнемогва. Нашъ синовенъ дългъ е да направимъ всичко възможно, за да я възродимъ.

За музикалнитѣ тържества

Комитетътъ за музикалнитѣ тържества е влѣзълъ вече въ връзка съ шефоветѣ на музик. академия, Операта, Музикалния съюзъ, Филхармонията и Съюза на професионалнитѣ музиканти за да съставятъ съвмѣстно програмата на тържествата. Определено е тържествата да започнатъ на 31. VII — 10 часа сутриньта съ подобающа тържественость. Концерти ще има на 1, 2, 3, 5 и 6 августъ вечерьта, а на 6 августъ ще се устрои импозантно градинско увеселение съ участието на всички музикални и артистични сили, находящи се такива въ града. Министъръ Найденовъ е обещалъ пълно съдействие на тържествата, като командирови тукъ всички лица, които ще участвуватъ въ тѣхъ.

Изъ журналистическата федерация.

Въ Виена се откри миналата седмица втората сесия на изпълнителния комитетъ при международната федерация на журналиститѣ. Комитетътъ е разгледалъ, между другото, въпроситѣ за договоритѣ на журналиститѣ съ издателствата, и законодателствата, които опредѣлятъ тѣхното положение въ разнитѣ страни,

— Въ Женева се е състояла конференция на международния радиотелефон. съюзъ.

Борисъ Сакъзовъ.

ВЪРХОВЕНЪ СТОПАНСКИ ИНСТИТУТЪ

Стопанскитѣ въпроси — това сж основитѣ на нашия частенъ, общественъ и държавенъ животъ. Само здраво стопански поставенитѣ домакинства, предприятия, общества и държави могатъ да успѣватъ и да създаватъ възможности за културно развитие и благоденствие.

Но кой до сега е редилъ и направлявалъ стопанството въ нашата страна? Кой е създавалъ наредби и закони за стопанска организация и насоки въ земледѣлието, занаятитѣ, индустрията и търговията?

Отговорътъ е неуспоримъ: една бюрократическа (чиновническа) интелигенция и едно народно представителство, въ състава на което, като политически органъ, редко сж попадали лица съ стопанска мисъль и компетентность.

Така е било преди войнитѣ, а и следъ тѣхъ положението не е много промѣнено. И досега бюрократизмътъ и некомпетентната политика продължаватъ да играятъ роля като значителни фактори въ разрешението на най-жизненитѣ стопански въпроси не страната.

А тия въпроси, особно отъ войнитѣ насамъ, ставатъ все по-сложни и трудно разрешими, все по-основни и сждбоносни за народа, за обществото и за държавата. И колкото повече отиваме нататъкъ, толкова по-настоятелна става нуждата отъ учредяването на единъ *върховенъ стопански институтъ*, представляващъ всички стопански съсловия и достоенъ да се справя съ задачитѣ на стопанското ни развитие. Условията за осжществяването на подобенъ институтъ сж вече напълно назрѣли и нашия производственъ и търговски свѣтъ съдържа всички елементи за негова безупреченъ съставъ. Това е пакъ интелигенцията, но не бюрократо-кариеристичната, а оная, идяща отдолу, изъ самитѣ стопански съсловия: земледѣлско, занаятчийско, индустриално и търговско. Тия всички стопански съюзи и организации, на които ние сме свидетели въ последнитѣ години, носятъ новъ животъ за страната, чертаятъ нови пжтища за развитието на държавата. Интелигенцията, която изхожда отъ тѣхъ и ги ржководи, *е сама участвуваща* въ производството и търговията и, следователно, *най-компетентна* да изрази тѣхнитѣ интереси и да посочи средства за задоволяването имъ.

Надникнете въ повечето търговски магазини и индустриални предприятия — тамъ ви посрещатъ вече млади, пъргави и интелигентни люде, съ висше, срѣдно или техническо образование, които сж често едновременно и стопани, и акционери, и директори, и техници — ржководители на предприятията, унаследени отъ тѣхнитѣ бащи, или възобновени и създадени отъ самитѣ тѣхъ.

Така е и съ съвременнитѣ ни градски занаятчии, минали презъ школата на прогимназиално учение, презъ професионални училища и курсове, и въ разнитѣ обществени и стопански сдружения, клубове и пр., добили вече обществено съзнание на пробудени граждани и достойни членове на съсловието си.

Тая нова интелигенция, сама запрегната въ производството, не може да има нищо службогонско въ себе си — тя гони само средствата за подобрение ни стопанството, отъ което произхожда. Тя е която днесъ се вече изправя като нова сила у насъ, която налага създаването на върховенъ стопански институтъ, станалъ вече жизнена нужда за всички съсловия на страната.

Но какъвъ трѣбва да бжде тоя институтъ, за да отговаря на своето предназначение?— Единъ висшъ стопански съветъ, какъвто бѣ създаденъ презъ 1923 год., т. е. едно назначавано съвещателно тѣло, нито достатъчно компетентно по всички въпроси, нито властно да прокара своитѣ мнения и проекти? Разумява се, че не! Думата е за единъ върховенъ *стопански институтъ*, изхождащъ и представляващъ въ своя съставъ всички стопански съсловия на страната, за да бжде не една бюрократическа или академическа комисия, а единъ живъ органъ на стопанския животъ, неговъ вѣренъ и точенъ изразитель и проводникъ. Единъ институтъ [...] съ известни прерогативи на законодателно тѣло, кждето обединенитѣ научно технически и практически стопански сили на нацията ще провъзгласятъ новия девизъ на България: *стопанството е политика и политиката — стопанство!*

Архимандритъ Инокентий

Св. ап. Амплий,
първи варненски епископъ

Въпросътъ: кой е билъ първиятъ варненски епископъ — е единъ отъ трудно разрешимитѣ. Обаче отъ литературнитѣ източници, които имахме подъ ржка, за изследване на въпроса, колкото и да сж тѣ оскждни, съ положителность може да се твърди, че първиятъ варненски епископъ е билъ Св. ап. Амплий, единъ отъ 70-тѣхъ Христови апостоли — ученици (Лук. 10:1). за когото Св. ап. Павелъ, въ посланието си къмъ Римлянитѣ, пише: **„поздравете обичния ми въ Господа Амплия"** (16:8).

Първиятъ Христовъ благовеститель, споредъ древното, общеприето църковно-историческо предание, който е проповѣдвалъ Христовото евангелие на скититѣ, които сж живѣели въ южнитѣ, източнитѣ и северо-източнитѣ брѣгове на Черно море, е билъ Св. ап. Андрей Първозванний. Известно е, че той е поставилъ за пръвъ епископъ въ Византия Св. ап. Стахия, както и Св. ап. Амплия за Одесусъ и Диосполъ.

Св. Епифаний Кипърски, известенъ църковенъ писатель, съвременникъ на Св. Иоана Златоуста, архиепископъ Цариградски, въ своя каталогъ, въ който отбелѣзва, учреденитѣ въ дълбока древность епископски катедри, споменува между другитѣ, за **Одесусъ**, Томи, Месемврия, Анхиало, **Диосполъ**, Созополъ, градове разположени край брѣговетѣ на Черно море.

Както по-горе споменахме сведенията за живота и деятелностьта на Св. Амплия сж съвършено оскждни. Въ житиетата на светцитѣ, известни подъ название „Чети-минеи" отъ Св. Димитрия Ростовски за Св. Амплия, се споменува само това, че той е билъ епископъ въ **Диосполъ и Одесусъ**.

Въ други по-кратки житиеописания на светиитѣ, като отъ Филарета, Архиепископа Черниговски, Е. Поселянина и Мария Деспунисъ (по тия последни автори и братството на „Бѣлия Кръстъ" у насъ е почнало издаването на житията на светиитѣ), срещаме, че Св. Амплий е билъ епископъ въ гр. Диосполь, нареченъ още Лидда, който се намиралъ на десеть мили къмъ изтокъ отъ Иопия на пжть за Иерусалимъ, въ който градъ и мжченически пострадалъ за Христа отъ езичницитѣ елини. Други по-подробни исторически и жизописни сведения липсватъ.

Въ църковно-богослужебнитѣ книги, известни подъ названието „Мѣсечни минеи", се възпѣватъ отъ разни църковни пѣснописци живота и деятелностьта на светиитѣ. Въ минея за м. януарий 4 число ст. сг., на което число се възспоменува паметьта на св апостоли: Стахия, Амплия, Урвана, Наркисса, Апеллия и Аристовула, въ канона съставенъ отъ Иосифа Пѣснописеца въ IX вѣкъ въ честь на св. апостоли, за св. Амплия се казва, че той билъ мждръ, просветитель на езичницитѣ, проповедникъ на Св. Богородица и за яззаването на Господа въ плъть, както и че вършилъ много чудеса.

Най-после, споредъ месецослова на Василия, св. мощи на св. Стахия, наедно съ ония на св. Амплия и Урвана, били пренесени и погребани въ Цариградъ при източницитѣ, наречени Пига. По всѣка вероятность Св. Амплий е пострадалъ презъ време на Третото гонение, при Императора Траяна (II в. сл. Хр.), презъ което гонение сж пострадали повечето отъ апостолскитѣ мжже.

Между житиеописанията на светиитѣ отъ Св. Д. Ростовски и останалитѣ съставители, за които по-горе споменахме, се явява едно противоречие относително градъ *Диосполъ*. Отъ направенитѣ справки, подъ горното название сж известни нѣколко града, между които такъвъ и на Черно-море, безъ да се указва неговото мѣстонахождение. Да се приеме мнѣнието на последнитѣ съставители на житиетата, че Св. Амплий е епископствувалъ и пострадалъ въ Диосполъ или Лидда въ Палестиня, е невѣроятно. По-скоро ще се съгласимъ да се възприеме мнѣнието нв Св. Д, Ростовски, че Св. Амплий е епископствувалъ въ Диосполъ и Одесусъ, за които споменува и Св. Епифаний въ своя каталогъ, наредъ съ други градове край Черно-море. Тия два града трѣбва да сж били на близко разстояние единъ до други. Споредъ една легенда на варненски жители, Диосполъ се намиралъ въ сегашния кварталъ „Максуда", обаче въ тая мѣстность не се намиратъ никакви остатъци на селища или на каква да е сграда. Предъ видъ още и близостьта до гр. Варна, не може да се предполага, че Диосполъ е билъ въ тия мѣста.

Ако действително Диосполь е билъ близо до самата Варна, то за такъвъ може да се посочи старото селище подъ Джанаваръ-тепе, покрай южния брѣгъ на Варненското езеро съ великолепния храмъ на мѣстото „Змейска могила" (Иланъ тепе), което би отговаряло на гр. Диасполь. Като вземемъ, обаче, че Одесусъ и Диасполь се споменуватъ заедно, и, че Диасполь се намиралъ на брѣга на Черно-море както и обстоятелството, че на югъ отъ Одесусъ покрайбрѣжието до Месемврия е имало три древни градове, остава да видимъ кой отъ тия три града може да се е наричалъ Диосполь.

Първиятъ градъ, който се намиралъ до устието на р. Тича (Камчия), се наричалъ **Ерите**, вториятъ — на мѣстото на сегашното село Козекъ (Гьозеке) се наричалъ **Templum Jovis** (храмъ на бога Зевса), а третиятъ до селото Емине, се наричалъ **Емона**.

Отъ тия три града отговаря на Диасполь, градътъ до Гьозеке, понеже и старото название „храмъ на бога Зевса или Юпитера", значи градъ на бога Диосполь. И действително, въ развалинитѣ на Гьозеке се откриватъ постоянно важни християнски паметници, които сж събрани отчасти въ въ Варненския музей и, отчасти, въ новообразувания въ Гьозеке. Въ сжщото село сж намѣрени развалини отъ нѣколко християнски църкви и паметници. Въ селото личатъ и остатъци на величествениятъ храмъ на Зевса, които до сега още не сж разкопани. Въ тѣхъ сж намѣрени особени капители, украсени съ орлови глави, атрибути на Зевса.

Отъ всичко гореизложено, като се има предъ видъ благовестието на св. ап. Андрея покрайбрѣжнитѣ градове на Черно-море, празднуването паметьта на шестимата апостола на 31 октомврий, което свидетелствува за тѣхната взаимна апостолска дейность, пренасянето св. мощи на двама отъ тѣхъ въ Цариградъ, за да бждатъ погребани съ ония на св. ап. Андрея, каталогътъ за епископскитѣ катедри на градоветѣ покрайбрѣжието на Черно море, всичко това иде да подкрепи твърдението на Св. Димитрия Ростовски, че действително Св. ап. Амплий е билъ първиятъ епископъ на сегашния градъ Варна.

Стопански вести

Състоянието на посевитѣ— зимни и пролѣтни—въ голѣмата часть на Варненския окржгъ е добро. Това на лозята е много добро. Бубитѣ на много мѣста прекарватъ втория сънь. Негде на модернитѣ кошери сж поставени магазинитѣ.

Магани за отдѣлянето на памучното влакно ще бждатъ доставени. Презъ т. г. площа заета съ памукъ значително е увеличена.

Модерни стопански сгради презъ стопанската 1926/927 г. отъ страна на избранитѣ стопани отъ с. с. Козлуджа, Русларъ, Джаферлий, Ботево и Николаевка, Варненско, сж построени както следва: 9 торища, 19 курници, 4 свинарници и 9 обора Планъ и ржководство отъ земледѣлската катедра, която е и премирала строителитѣ, а земледѣлската банка кредитирала.

Скотовъдна изложба на 26 того въ с. Кара ачъ, Провадийско, се урежда отъ страна на тамошната община. Ще бждатъ премирани доброкач. добитъци.

Д-ръ Г. Сраковъ

За търговска Варна

Явно е, че отговорнитѣ фактори въ града употрѣбяватъ видими усилия да направятъ отъ Варна първостепененъ курортъ и да привлекатъ колкото се може повече гости. Но при проявената благотворна воля въ това направление намъ се струва необходимо още веднажъ да се подчертае положението, въ което се намира основния поминъкъ на града — търговията му, която се нуждае отъ не по-малко грижи и усилия.

Развитието на нашитѣ пристанища въ следъ военната епоха се характеризира съ едно бързо развитие на Бургазъ и постепенно замиране на търговията презъ Варна. Непосредствено следъ свършването на свѣтовната война Варна за кратко време бѣше си заела старото си мѣсто на пръвъ вносенъ центъръ въ Царството. Изобщо 1919 год. е рекордна година за варненската търговия. Почти половината (45·5%) отъ цѣлата търговия на Царството се е извършвала презъ Варна. Никога по-рано не е имало такава голѣма концентрация на търговията и само една последица отъ дългоременната блокада, тоя случаенъ просперитетъ, не можеше да не подготви неприятни изненади. Всѣки единъ обратъ на конюнктурата трѣбваше да се почувствува отъ заинтересованитѣ особено тежко. И обрата дойде.

Още въ 1919 год. Бургасъ бѣше станалъ пръвъ износенъ пунктъ. Той успѣ, благодарение на южно-българскитѣ тютюни, да запази това си доминираще положение и презъ следующитѣ години. Общо взето търговията на тоя градъ бързо се разраства. Положението въ Варна напротивъ се влошава все повече. Дѣлътъ отъ общия вносъ който минава презъ нашия градъ, неспирно намалява. Сжщото се забелѣзва и относно износа отъ 1923 год. насамъ. Отъ тая година значението на варненското пристанище, като износенъ пунктъ, катастрофално се намалява. Своето първенство не само при износа, но и при вноса, Варна загуби окончателно въ 1924 год., когато варненската митница по голѣмината на вноса идва следъ софийската. Въ 1925 г. Бургазъ става окончателно главно вносно и износно пристанище на България. Общо ако вземемъ и сравнимъ цифритѣ за търговията презъ периода 1921—1925 год, ще видимъ, че стойностьта на външната търговия на Царството се е увеличила съ 151·7% т. е. отъ 5,138 мил. лв. на 12,934 мил. лв., външната търговия на Бургазъ е нараснала още повече — съ 179·8% а тая презъ Варна едва дава едно увеличение отъ 62·5% Следователно търговията презъ Бургазъ се развива по-бързо отъ общата търговия на България, а търговията презъ Варна губи отъ значението си.

Сжщата тенденция продължава да действува и презъ 1926 г. Презъ първитѣ 9 месеца отъ тая година (само за тѣхъ има публикувани окончателни сведения) стойностьта на външния търговски сборотъ на България показва спрямо сжщото време въ 1925 год. едно намаления отъ приблизително 11·9% за Бургазъ това намаление е само 4·4%, когато за Варна достига 25·3%. Имаме, значи, едно ново намаление на търговията съ една четвъртъ, на което намаление съответствува сигурно едно сжщо такова намаление и въ доходитѣ на варненскитѣ търговци, работници, домопритежатели, изобщо на всички варненски жители. Това е положението.

Теснитѣ колони на вестника не ни позволяватъ да се впуснемъ въ едно подробно издирване многобройнитѣ причини за западането на Варна, като търговски центъръ. Една детайлна анализа на положението е сжщо невъзможна. Тя не е и нужна. Всички варненци чувствуватъ много добре лошитѣ последици отъ тоя отпадъкъ на града въ търговско отношение и сж много прави въ своитѣ разсжждения, че държавата не може и не бива да гледа безучастно на тоя ходъ на нѣщата. Политически, финансови и икономически интереси диктуватъ тя се намѣси. Тя не може да изостави току—тъй водената отъ дълги години политика, която имаше за цель да направи отъ Варна първостепенно пристанище. За постигането на тази цель държавата е инвестирала въ постройката на пристанището и други обществени сгради въ Варна значителни капитали, за рентирането на която тя трѣбва да се грижи. Варненското пристанище трѣбва да бжде използувано въ пълния си капацитетъ. Вънъ отъ това въ града сж инвестирани отъ частни лица голѣми — за нашитѣ отношения — капитали въ постройки на магазини, мази, складове и др. подобни. При признатата оскждность на капитали у насъ да се оставятъ неизползувани или да се използуватъ недостатъчно тия капитали, а да се инвестиратъ нови на друго мѣсто — тово е цѣло престжпление спрѣмо народното стопанство. Най-после западането на Варна отъ гледището на нашитѣ национални интереси е твърде вредно. При още неразрешения напълно въпросъ за нашия излазъ на Бѣло-море, при вѣчно неустойчивитѣ териториални граници на Балканитѣ, пограничниятъ градъ Варна трѣбва да бжде единъ силенъ икономически центъръ.

Осланяйки се на тия предпоставки, които поставятъ интереситѣ на Варна въ унисонъ съ интереситѣ на народното стопанство и нацията отговорнитѣ фактори въ Варна трѣбва да положатъ всички усилия за прокарването на ония мѣрки, които още миналата година се посочиха като необходими за спиране западането на града. Тѣ се свеждатъ, както е известно, къмъ усъвършенствуване техническитѣ съоржжения на самото пристанище и къмъ прокарване на една благоприятна за търговията презъ Варна желѣзопжтна тарифа. Смѣта се, че тия мѣроприятия могатъ да осигурятъ на Варна вноса за цѣла северна България и да привлекатъ хранитѣ, които се изнасятъ по долния Дунавъ, т. е. презъ Ромжния. Освенъ това, ако се желае да се създаде отъ Варна едно свободно пристанище подъ една ли друга форма, нека не се забравя, че необходима предпоставка за това е издигането на пристанището на подобающа висота въ техническо отношение.

Хубавата Варна е пръвъ курортъ на България. Трѣбва да се употрѣбятъ всички усилия града да затвърди това си положение, Но нека винаги да се има предъ очи и следното: модерната търговия и стопанство изискватъ и напълно модерни въ техническо отношение пристанища. При днешното си финансово положение българската държава не може да предприеме едно широко преобразование едновременно на варненското и бургазкото пристанище. Би трѣбвало отдавна да се схване, че малката и бѣдна България не може да има две паралелно развиващи се, напълно модерни пристанища. Единъ день, рано или късно, ще се види, че това е единъ неосжществимъ луксъ и тогава едното пристанище ще се развие за смѣтка на другото. Трѣбва да се употрѣбятъ всички грижи това бждаще първо пристанище на България да бжде Варна, защото това го изискватъ политическитѣ и стопански интереси на нацията.

П. П.

Най-после....!

Разгониха се най-после, двадесеть годишнитѣ „обитатели" въ недовършения градски театръ, които всѣка вечерь устройваха „оперни" концерти на ония, които тѣ считаха като виновници за недоизграждането на най-върховния културенъ институтъ въ града ни.

Бежалостно, най-после, зачука дюлгерския чукъ и брадва върху изникналитѣ джбови дървета въ зрелищната театрална зала и шумно задимя горящата варь предъ свещенната сграда, която до сега спокойно си спеше въ летаргиченъ сънь, — необезпокоявана отъ никого, даже и отъ тия . . ., които отдавна можаха да я пробудятъ!

И . . . минавайки, старъ театралъ, покрай тоя изоставенъ до сега храмъ на Мелпомена и наблюдавайки всичко това той . . . тихо си прошепна: „дали това е истина или е сънь?" „Или ако е временно явление, защо се безпокои тоя старъ „паметникъ" на културна Варна"?.. Нима вѣрно е, че най-после Варненци наложиха на своитѣ избранници да довършатъ неотклонно тая високо културенъ домъ? Нима ще се тури край на срамътъ [...] предъ гости и децата ни, които испитвахме до сега — минавайки съ наведени очи покрай театра ни? Нима ще бждемъ живи, най-после, да дочакаме и видимъ Варненския гр. театръ довършенъ? Дано, всичко това бжде истина! Дано . . . най-после всички граждани бждемъ щастливи да се поздравимъ съ думитѣ: довърши се варненския градски теат[ръ]

Шкорпилъ

Къмъ находката на статуи „Каменни баби" до с. Енидже.

(Шуменска околия)

За находката на две статуи, ѣстни въ науката подъ име „Каменни баби", въ една гила до с. Ендже, които се раняватъ въ Шуменския му й, е било вече съобщено въ лгарската преса, и затова ъ нѣма да се занимавамъ статуитѣ. За значението на туитѣ, споменава и проф. Г. царовъ въ речьта си, произсена на Народния съборъ до Мадара на 15 май т. г. и народвана въ брошурата адара и Плиска" отъ Сдрунието „Българска старина".

Въ околностьта на старата лгарска столица Плиска до Абоба се намиратъ интерес каменни групи наречени отъ стното население „девташ ри". Тия групи описахъ най предъ въ „Сборникъ за на дни умотворения, наука и ижнина" книга VII стр. 44—49 статията „Североизточна лгария въ географическо и хеологическо отношение" 92 г.) и въ Известия на рус я археол. институтъ въ Цаградъ Томъ X (1905 г.) „Мариали за български старини: оба-Плиска" стр. 372—384 и ласъ Таблици LXX—LXXIII.

Думата „девъ" или „дивъ" е рсийска и означава „зълъ хъ" (дяволъ), „исполинъ" или удовище" и има сжщото значение както арабската думе жинъ".

Каменнитѣ групи сж два вида: Правилни групи, въ които ости необдѣлани каменни окове сж нареждани въ правилни редове и то толкова бло въ единъ редъ, колкото ре има. Най голѣмата група се стои отъ деветъ реда по деветъ блока (всичко 81); други групи сж седемь по седемь петь по петь

Групитѣ иматъ форма на квадратъ, съ страни обърнати почти къмъ свѣтовнитѣ, съ дължина до 50 метра. Предъ източната страна на групата, предрѣдата и, е имало отдѣленъ амъкъ, изработенъ въ видъ а престолъ, обърнатъ съ лицето си къмъ групата.

Нѣма съмнение, че правилнитѣ групи сж служили за събрание, камъкътъ-престолъ е билъ председателски и всѣки блокъ въ групата е принадлежалъ на единъ представител въ събранието. Цельта на събранията не е извѣстна до сега.

Неправилни групи, въ които езъ планъ, сж били изправени голѣми прости блокове (делиташъ) или сж били положени обдѣлани дълги камъни.

Отъ правилнитѣ групи сж или запазени презъ 1887, кото за пръвъ пжть изучавахъ старинитѣ около Плиска, всичко 33 групи и днесъ сж останали едвамъ 4; другитѣ сж били унищожени, въпреки закона за старинитѣ, отъ населението предъ очитѣ на властьта даже и отъ управлението на държавния чифликъ Кабиюкъ.

Неправилни групи има две: едната на югоизтокъ отъ с. Абоба, на равнището Пананръ узу, на височината Везиръ тепе, и се вижда на дѣсно отъ шосето Каспичанъ — Абоба, а втората група до източния край на с. Ендже. Въ първата група наброихъ още презъ 1889 г. 58 камъни, отъ които днесъ сж останали 8, а въ втората група наброихъ презъ 1887 г. повече отъ 30 камъка, отъ които презъ 1899 г. заварихъ 14 и днесъ останаха 2 камъка. Близо до групата до с. Ендже сж намерени статуитѣ „Каменни баби".

Това е релиефна картина какъ се разрушаватъ българскитѣ старини отъ българското население, които сж били запазени отъ турското население по цѣли столѣтия.

Двата вида каменни групи иматъ връзка съ първата българска столица Плиска и нѣма никакво съмнение, че тѣ сж отъ български произходъ отъ дохристиянското време на първото българско царство и сж се пазили повече отъ хилядо години, за да бждатъ унищожени въ 20—30 години свободенъ български културенъ животъ.

Камънитѣ въ неправилнитѣ групи сж били надгробни паметници; отъ разкоп. презъ 1919 г. (въ групата до с. Абоба), е явно, че подъ камънитѣ сж били гробове, въ които е било положено тѣлото, засипано съ пръстъ и отгоре гробътъ е билъ постланъ съ голѣми квадратни тухли и върху настилката сложенъ, или до нея изправенъ надгробенъ камъкъ.

Особенъ интересъ представляватъ лежащитѣ надгробни камани; тѣ сж нарочно обработени и въ разрѣза трапецовидни и сложени върху широката си стѣна. Горнитѣ стѣни на камънитѣ сж издути, ржбоветѣ имъ заоблени, и при нѣкои образуватъ цилиндрическа плоскость, отсечена съ долната основа широка плоска стѣна. Повечето отъ камънитѣ се стѣсняватъ незначително къмъ едната страна. Всичкитѣ надгробни камъни сж отъ варовникъ, който лесно се обработва и не се разрушава отъ атмосферни влияния. Рѣдко се срѣща плочообразна форма. Дължина на камънитѣ е между 2·25—3·1 метра, най-голѣма ширина на основната плоскость е 1·2—1·5 м., най-малката 0·7—0·95 м. и височина до широкия край 0·75—0·95 м.

Горнитѣ три издути плоскости сж пресѣчени изкуствено съ два напрачни улука, които дѣлятъ камъка на три почти равни части; при нѣкои единъ улукъ е плитъкъ и прекъснатъ на гърба на камъка; редко единъ или двата улука липсватъ.

Статуитѣ „Каменни баби" отъ с. Ендже преди изработване грубитѣ имъ детайли сж имали сжщата форма и почти сжщитѣ размѣри (дължини 2·45 и 2·65 м.), както лѣжащитѣ камъни въ неправилнитѣ деваташлари. Нѣма съмнение, че както „каменнитѣ баби", така и лежащитѣ деваташлари сж били надгробни камъни, и че вторитѣ представляватъ „камънни баби" безъ детайлната обработка на човѣшка фигура.

Съ това се потвърждава отново мнѣнието ми, че деваташларитѣ сж отъ прабългарския произходъ.

Обичаятъ, да се увѣковечи паметьта на умрѣлия съ неговия образъ поставенъ върху гроба му, не е изчезналъ и въ християнското време при старитѣ българи. Въ старитѣ гробища до с. Калугерица (Ново пазарска околия) се намиратъ голѣми каменни кръстове и между тѣхъ и два любопитни надгробни камъни. Камънитѣ сж плочообразни, отдолу правожгълни и отгорѣ закржглени съ диаметъръ 0·53 м.; върху закржглената часть, въ една проста или двойна рамка е изобразено лице, съ прости вглъбнати чърти сж означени очи, носъ, уста, и брада. (Вижъ Атласъ „Абоба Плиска" Табл. LXXXII. фиг. 3 и 4).

Подобни изображения на лице срещаме върху надгробни камъни въ старитѣ гробища на р. Черни Ломъ (Русенско). Надгробнитѣ камъни тукъ сж въ видъ на кръстове и то при еднитѣ горното рамо на кръста е петожгълно а при другитѣ закржглено; първитѣ сж надгробни камъни за мжже, а другитѣ за жени. Върху единъ камъкъ за мжжъ, въ старитѣ гробища до с. Пепелина (Бѣленска околия) е изобразено въ петожгълника мжжко лице съ две очи и плосъкъ калпакъ украсенъ съ редъ камънчета и стърчащо перо. Върху три камъка за жени, отъ сжщитѣ гробища въ закржглената часть сж изобразени въ двойна кржгла рамка, украсена съ напречна чупени линии, женски лица и то — очи съ вежди, носъ и уста съ прости рѣзки.

Върху три камъка за жени, въ старитѣ гробища до с. Чилново и единъ отъ с. Пенелина не сж изобразени лица и само орнаманти, които представляватъ украшения на женска глава. („Описъ на старинитѣ по течението на Русенски Ломъ", София 1914 стр. 168—171).

Въ Варненския музей (инв. III № 798) се намира интересенъ камъкъ отъ с. Мънастиръ (Провадийско), който трѣбва да се причисли къмъ типа на „Каменнитѣ баби". Камъкътъ има форма на плоча 1·8 м. дълга, до 0·8 м. широка и до 0·3 м. дебела, при горния край стѣснена и горе заострена.

Въ стѣснената часть е главата въ която сж изобразени само двѣтѣ очи съ прости дупки и отъ брадата на долу из пъкнала тѣсна висулка, въ видъ на тѣсна мжжка брада.

Ржцетѣ сж означени съ прости вдлъбнати рѣзки и сж сложени върху корема, както при статуитѣ отъ с. Ендже; мѣстото гдето се допиратъ ржцетѣ е развалено. Между двѣтѣ рамена виси двоенъ герданъ (или горната часть на дрехата). Дрехата е двойна: горната е кжса и при долния си край е украсена съ назжбенъ поясъ а долната дреха е отбелязана само съ 5 прости отвѣсни резки. При долния си край камъкътъ е отчупенъ.

Обработката на фигурата е много примитивна, на мѣста незначително релиефна, а на мѣста съ прости рѣзки.

— На 2 юни въ Хасково ще се открие паметника на „Незнайния войнъ".

— Въ квартала „Унъ-Капанъ" въ Цариградъ, е билъ констатиранъ единъ случай отъ чума.

Н. П. Антоновъ.

За подобрението на нашето земледѣлие.

Нашата страна притежава тежка стопанска криза, причината на която, до голѣма степень, се крие и въ нарушеното равновесие между приходитѣ и разходитѣ на отдѣлнитѣ стопанства. За премахването на тая криза необходимо е и възстановяването на нарушеното равновѣсие и то като за цельта се избере най краткия и най-сигурния пжть. А тоя пжть, покрай спестовностьта, трѣбва да се потърси въ засилването и повдигането на земледѣлското стопанство.

Грижи за повдигането на земледѣлското стопанство у насъ, още скоро следъ освобождението ни, се е почнало да се полагатъ. Но, обаче, резултатитѣ отъ тѣхъ не сж били тъй чувствителни. Това особено за времето следъ войната, когато е трѣбвало да се справимъ съ едно разнебитено стопанство. Наложително бѣше и е, щото въ това отношение да се направи единъ по-широкъ и по-силенъ замахъ, какъвто воче имаме. Методитѣ за действие, начина отъ м. 1926 г., коренно се измѣнихѫ. Възприе се засаждането на мероприятия по подобрение на земледѣлието да се приведе само въ известни околии и въ тѣхъ въ по нѣколко села, при строго подбрани по дейни и възприемчиви стопани.

Трѣбваше да се почне съ „най-дребното" — обработката на почвата, която работата мнозина претендиратъ, че я знаятъ и правилно извършватъ, а следъ това да се пристжпи системно къмъ по-крупното. И въ резултатъ на една усилена дейность, която прави агрономическия персоналъ въ така избранитѣ села (за Варненския окржгъ 10 села, по 5 за всѣка околия) се постигна:

1. Подметка на стърнищата, веднага или скоро следъ жътвата, въ размѣръ 100% и

и 2. Есенна дълбока орань въ масовъ размѣръ [illegible] биде използувано, [illegible] шитѣ земледѣлци орждия — подривачи. Въ случая стремлението бѣше да се използува остатъка — стърнището отъ култивирующитѣ растения главно зърненитѣ, съ цель възвръщане часть отъ отнетитѣ хранителни материали на почвата. Сжщевременно се даде възможность на семената на изобилствующитѣ бурени да поникнатъ и да бждатъ до голѣма степень унищожени при есенната дълбока орань. Ползата отъ последната орань е, че се използуватъ хранителнитѣ материали, нужднии за растенията, находящи се въ подолнитѣ пластове на почвата, физическитѣ свойства на коя то сжщевременно се подобряватъ. Вънъ отъ това способствува се за запазване на зимната влага, за презъ усиления вегетационенъ периодъ на растенията. Влагата въ почвата, която у насъ е най-често недостатъчна, е решающия факторъ за една добра реколта.

Презъ сеитбения за зимната пшеница периодъ се изврърши замѣната на семената, като на много мѣста вмѣсто мѣстна пшеница за посѣвъ се употрѣбиха подобренитѣ сортове №№ 7, 14, 16 и 84 за Варнински окржгъ въ по голѣмата часть пшеница № 14, а следъ това № 84, които отъ направенитѣ опити сж се указали най-подходящи). Тамъ кждето не можа, поради липса на достатъчни количества сортове пшеници, да се замѣни семето, то се употрѣби за посѣвъ пакъ мѣстна пшеница, но вече строго сортирана. Всичкото семе предварително се третира (лекува) противъ главнята Самата сеитба се извърши не на ржка, а съ помощьта на машини — сѣялки (редови). За правилното и навременно поникване на семето се предприе валирането на почвитѣ. Ползата отъ всичко това е: редовенъ посѣвъ, при голѣма икономия на семе, силни и здрави растения и една по-изобилна реклама. Тукъ му е мѣстото да се упомене, че въ сравнение съ мѣстнитѣ пшеници, новитѣ сортове такива, които сж плодъ на една дългогодишна работа отъ страна на опитната земледѣлска станция въ Образцовъ-чифликъ, даватъ едно увеличение на реколтата отъ 30 до 100%.

Едновременно съ това следваше направата на модерни торища съ цель да запази подобре тора, отъ какъвто всички наши ниви се нуждаятъ; на много мѣста се построиха модерници курници, свинарници и обори. Създадоха се множество люцернови ливади, набавиха се нови орждия нуждни за при обработката на почвата. Накратко казано, въ избранитѣ села лесно се долаваше и долавя една трескава деятелность. А всичко това живо се следѣше отъ неизбранитѣ стопани отъ сжщитѣ или съседнитѣ села. Примѣра на еднитѣ — избранитѣ-указа силно заразающе влияние върху другитѣ — неизбранитѣ стопани. Съревнуванието не закъсня да се прояви. За него най-добре говори следния [illegible] цитъ. До като презъ 1925 г. [illegible] години въ с. Козлуджа, [illegible] ката на странището се е извършило отъ 4—5 стопани, то презъ м. 1926 г. въ продължение на повече отъ седмица, ежедневно отъ селото излизаха 120 до 150 плуга, за да подмѣтатъ.

И резултатитѣ отъ всичко това: подметката и зимната дълбока орань; замѣна, изборъ и лѣкуване на семето; направенитѣ: торища, курници, свинарници и обори лесно се долаваше отъ стопанитѣ — земледѣлци, настойчивостьта на голѣмата часть, отъ които предизвика увеличението числото на опредѣленитѣ за агрономическа работа села и увеличение броя на избранитѣ стопани — нѣщо, което въ цѣлата страна е вечъ свършенъ фактъ. Презъ т. г. въ Варненска околия ще се действува вмѣсто въ петь села въ 15 такива и ще се работи вмѣсто съ 50 стопани съ 750 такива. Така постепенно-постепенно ще се обгърнатъ и незасегнатитѣ околии, всички села и въ тѣхъ всички стопани.

Търговията въ Варна

Преди войнитѣ търговията презъ Варна бѣ на една завидна висота. Презъ нейното пристанище се извършваше средно 27% отъ вноса и 23% отъ износа на България или общо взето 25% т. е. 1/4 отъ външната търговия на нашата страна. Това положение спомогна твърде много за повдигането на града, за неговото културно и благоустройствено разцъвтяване.

Съ отнемането на Добруджа на търговска Варна се нанесе единъ непоправимъ ударъ. Но при все това значението на единъ голѣмъ градъ не може така лесно да отпадне, оная стокоразмѣна, която е характеризирала неговото ступанско оживление, не може лесно да тръгне по други пжтища.

Така виждаме Варна и сега още да заеме почти първо мѣсто въ нашата търговия особено по отношение на вноса и да се мжчи съ всички сили да запази за въ бждаще това положение. За дълго ли ще се увенчаватъ тия усилия съ досегашния задоволителенъ успехъ е мжчителния въпросъ за варненци.

Презъ Варна се е извършвала външната търговия на България въ следнитѣ проценти (по стойность).

	вносъ	износъ
1923	31.3%	23.9%
1924	23.4%	23.3%
1925	21.6%	14.9%
1926	17.1%	14%

Презъ 1926 г. сж изнесени презъ Варненското пристанище 130,558 глави и 116,352,949 кгр. на стойность 772 милиона лева, а сж внесени 29,757,036 кгр. стоки на стойность 1,069 милиона лева.

Най-много се е изнесло царевица, бобъ, яйца, птици, добитъкъ и пр. и главно за Гърция, Турция, Франция, Белгия, Германия, Египетъ, Холандия и др. а най-много е внесено: манифактура, желѣзария и машинария, колониялни стоки, химикали и пр. главно отъ Германия, Франция, Белгия, Англия, Гърция, Австрия, Италия и др.

Това положение въпреки всичко е незадоволително и не храни добре града.

Пристанището показва слабо движение. Така предъ него сж заминали параходи:

	заминали			пристигнали		
	брой	тонажъ		брой	тонажъ	
1923	928	695,591	тона	927	699,838	тона
1924	869	731,657	„	876	733,811	„
1925	877	657,381	„	910	668,245	„
1926	673	647,195	„	670	647,999	„

т. е. едно макаръ и бавно постепенно намаление на броя на параходитѣ, които го посещаватъ.

Всичко това води къмъ въпроса за повдигане града на всѣка цена. Търговски въ миналото, той има предъ себе си сега два пжтя за преуспѣване индустриализация въ широкъ размѣръ и приспособяване къмъ форми и средства слабъ масщабъ на международенъ транспортъ.

И въ двѣтѣ отношения се работи усилено.

Какви ще бждатъ резултатитѣ отъ усилията на стопанскитѣ фактори по тия две линии на дейность, особенно по втората, близкото бждаще ще ни покаже. Нека не бждемъ песимисти.

Д. В.

За градската библиотека

Благодарение усилията на Читалищното д-ство и отзивчивостьта, на Варненската община, бждащето на Градската библиотека се поставя вече на сигурна почва. [illegible] съживѣването на библиотеката [illegible] дни: 1. По-централно и подходящо помѣщение, 2. По-голѣма автономность въ управлението й и 3. Привличане съдействието на цѣлокупното гражданство въ нейната издръжка. Първата отъ тия нужди е на пжть вече да се задоволи и то по-вече отъ блестяще. Фоайето на градския театъръ вече се приправя и до края на юний ще бжде напълно готово. Долния му етажъ ще се даде подъ наемъ за сладкарница, а на горния ще се уреди читалнята на градската библиотека самата библиотека пъкъ ще се настани по цѣлиятъ среденъ етажъ на западното крило на театъра. Довършването на фоайето става съ паритѣ събрани преди 3—4 години отъ Гражданския комитетъ.

Втората задача ще се постигне съ узаконяването на новия правилникъ изработенъ отъ специаленъ комитетъ подъ председателството и прякото участие на г. кмета Н Поповъ и п. Нейковъ. Този правилникъ е поставенъ вече на дневенъ редъ и ще се гледа отъ общ. съветъ въ първото му заседание.

За постигането на третата цель се подготовлява устройването на специална читалищна агитационна седмица, презъ време на която ще се направи всичко необходимо за [illegible] заинтересува гражданст[illegible] отъ библиотеката и да й д[illegible] своята подкрепа. Обмисля с[illegible] въпроса за концентриране въ градската библиотека на всички дружествени библиотеки и читални въ града, както и за издействане отъ банкитѣ, кооперативнитѣ сдружения, културнитѣ и спортни организации, постоянната комисия, камарата и пр. да предвиждатъ за напредъ въ своитѣ бюджети субсидии за издръжката на градската библиотека или кредити за собствена своя библиотеке, книгитѣ на които да се поставятъ въ градската библиотека и да се оставятъ на общо ползване отъ всички граждани подъ контрола на градския библиотекарь.

Библиотеката е изразъ на духовния животъ и културното единение на гражданството. Ние се надѣваме, че и Варненскитѣ граждани ще направятъ всичко зависящо отъ тѣхъ за да създадатъ и да затвърдятъ това свое единение.

И. А. Волний.

Между чукъ и наковалня

Нѣкога Настрадинъ Ходжа построилъ въ двора една пещь.

Дошелъ единъ неговъ съседъ, поразгледалъ я и му казалъ:

— Хубава е, Ходжа ефенди, пещьта, но, ако вратата й бѣше обърната на истокъ, още по-хубава щѣше да бжде.

За да угоди на съседа си, Настрадинъ ходжа съборилъ пещьта и я построилъ съ вратата къмъ истокъ.

Следъ това дошелъ втори съседъ:

— Ама защо си я направилъ вратата отъ тази страна? Вратата прилича да бжде откъмъ югъ!

Настрадинъ ходжа обичалъ да се вслушва въ съветитѣ на други и съборилъ пещьта и я построилъ наново съ вратата обърната къмъ югъ.

Но, ето че идва трети съседъ да разгледа пещьта:

— Тю, язъкъ! Такава хубава пещь пъкъ не си сполучилъ вратата! Най подходяща е тя да бжде къмъ западъ.

И Настрадинъ ходжа съборилъ пещьта и я построилъ съ вратата къмъ западъ.

Разбира се, че и съ това той не можалъ на всички да угоди.

Който идвалъ да разглежда пещьта, все давалъ по нѣкое мнение и горкия ходжа съвсемъ се объркалъ кому да угоди.

Най-после, сетилъ се и построилъ пещьта върху една кола и който на кждето изказвалъ мнение че ще трѣбва да бжде обърната на пещьта вратата, той на нея страна обръщалъ колата.

*

Не е било по-добро положението на редакциитѣ на ежедневнитѣ вестници, които съвсемъ се объркаха кого да слушатъ и кому да угодятъ презъ последнитѣ преживяни политически дни на партийни разцепления и коалиционни пазарлъци и съглашения.

Още отъ ранна сутринь редакцията е бомбардирана съ всевъзможни и най-противоположни съобщения:

— „Известния общественикъ Х. У. опровергава пуснати слух че е преминалъ къмъ смиловиститѣ. Той си остава кьорчевистъ".

— „Местната социалистическа организация въ снощното си заседание единодушно се присъедини къмъ федерацията".

— „Организацията на сговора категорически опровергава слуховетѣ за разцепление. По всички въпроси въ неговитѣ редове цари пълно единодушие,"

— „Б. Н. З. Съюзъ съобщава, че единствената земледѣлска организация въ града ни е тази, която се помещава на ул. М. и има редовно избрано настоятелство отъ г. К. В. и П"

— „Пуснатия слухъ че една часть отъ стамболовиститѣ преминали къмъ редоветѣ на нац.-либералитѣ е абсолютно невѣренъ".

И, още една десятка най-малко отъ тоя родъ съобщения. Е, нѣма що, вестника е независима обществена трибуна и трѣбва да се услужва на обществото. И давашъ мѣсто на всички тия антрефилета.

Но, едва е пуснатъ вестника въ продажба и редакцията е наново бомбардирана:

— „Известието че Х. У. оставалъ кьорчевистъ е невѣрно. Въ нашия градъ такива нѣма. Цѣлата организация е въ редоветѣ на Смиловиститѣ".

— „Съобщението за единодушното присъединяване на мѣстната социалистическа организация къмъ федерацията е нагла лжжа. Това което сж направили сж една групичка хора, които съвсемъ не представляватъ болшинството на организацията."

— „Сговора напраздно се мжчи да опровергае разцеплението всредъ своитѣ редове. Фактъ е, че една голѣма група се е отделила и обособила."

— „Нѣкакви самозвани земледѣлци съобщаватъ че тѣ били единствената земледѣлска организация въ града. Това е абсолютно невѣрно. Единствената земледѣл ка организация е тая, която се помѣщава на ул. К. и съ настоятелство Б. Д. Т."

— „Напразно стамболовиститѣ се мжчатъ да извъртятъ фактитѣ съ съобщения въ вестницитѣ. Ние можемъ да посочимъ имена на тия които сж напуснали тѣхнитѣ редове".

Какво да се прави? Отъ желание да услужишъ, далъ си мѣсто на по-раншнитѣ съобщения и сега, за да не обидишъ и другитѣ нѣма що — печаташъ и тѣхнитѣ опровержения.

Но, о, ако съ това се свършваше всичко!

Ето че редакцията започва да се бомбардира отъ опровержения на опроверженията и опровержения на опровергանитѣ съобщения!

Ако спрѣшъ да имъ давашъ мѣсто, тия на които не си печататъ последнитѣ опровержения, просто ще те разкъсатъ:

— Вие сте страхливци! Боитѣ се да изнесете една истина!

— Подкупници! Не давате мѣсто на нашето опровержение за да угодитѣ на силнитѣ на деня!

— Трѣбва да знаете че вестника не е вашъ личенъ органъ' той е общественъ и вие сте длъжни да служитѣ на това общество!

А ако продължавашъ да печаташъ опровержения на съобщенията и опровержения на новитѣ опровержения, трѣбва вестника да го обърнешъ на чисто ругателна междупартийна трибуна.

Защото, колкото повече продължаватъ словеснитѣ състезания, толкова повече езика се изостря.

И, най-важното, че вестника изпада въ положението на

— Двама като се каратъ, третия пострадва.

Защото, опроверженията започватъ да вэматъ следния характеръ:

— „Съобщението на вестникъ Н. за нѣкакво разцепление е нагла лжжа"! . . .

— „Вестникъ Х. има нахалностьта да пише че въ града ни се образувала" . . .

„Неокачествима е недобросъвестностьта на вестникъ П. съ съобщението за решението на организацията" . . .

И тъй нататъкъ, и тъй нататъкъ!

Отъ желание да услужишъ, и за да бждешъ обективенъ — което е върховния дългъ на журналиста — далъ си мѣсто на първитѣ съобщения и какво си виновенъ ти, че нашия политически моралъ е такъвъ че следъ това последватъ безконечни опровержения!

Но, най несносно стана положението на журналиста през периода формирането на предизборнитѣ коалиции. Редакциитѣ бѣха буквално окупирани отъ политикани и бомбардирани по телефона:

— Съобщете че е постигната коалиция между демократи, либерали и стамболовисти.

— Преговоритѣ за коалиция между занаятчии и земледѣлци сж на привършване.

— Предстои образуването на коалиция между широки и трудовики.

— Коалиция е постигната не между демократи и либерали, а между първитѣ и земледѣлцитѣ.

— Никаква дума за коалиция не е ставала между широки и трудовики.

—Опровергаваме най-категорично съобщението за нѣкакви привършени преговори между земледѣлци и занаятчии.

Цѣлъ день се нижатъ такива съобщения, едни отъ други по противоречиви и въ последнята минута на деня, когато вече ще слагашъ вестника подъ печатъ, чудишъ се кое е последното установено политическо положение за да го съобщишъ. И разбира се, печаташъ това, което въ последния моментъ си взелъ като последна новина.

Но, до следния день, това „установено политическо положение" двадесеть и петь пжти въ двадесеть и четири часа се променя и започватъ сърдни и опровержения за даденитѣ съобщения:

— „Вие сте се отдали да служитѣ на Х. партия затова сте пуснали тази интрига".

— „Явенъ е умисъла съ който вестника ви е далъ съобщението за преговоритѣ съ цѣлъ да услужи на Н. партия!"

Милость, съжелете се, господа!

Невъзможно е да се обръща вестника като пещьта въ Настрадинъ ходжовата кола за да може на всички да се угоди! . . .